

การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม*

DEVELOPMENT OF COMMUNITY SCHOOL ADMINISTRATION MODEL OF BANG KHAN TAEK SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

กัลยาณี ไฉลาต

Kalayanee Wichalad

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

Choomsak Intarak

คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน, ประเทศไทย

Faculty of Interdisciplinary Studies, Christian University, Thailand

E-mail: Trickkanlayanee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม 2) ออกแบบและสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน และ 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนวัดศรีสุวรรณคณาการาม (ราษฎร์สงเคราะห์) โดยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหาร รูปแบบที่สังเคราะห์จากทฤษฎีและงานวิจัย แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหาร แบบประเมินรูปแบบก่อนและหลังตามแผนปฏิบัติการแบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่าในการใช้รูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีแบบไม่เป็นอิสระ (t-test for dependent samples) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาของการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การพัฒนาบุคลากร (2) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ (3) การจัดการเรียนรู้ (4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และ (5) การแบ่งปันความรู้ของชุมชน โดยตั้งชื่อรูปแบบว่า “PILNS Model” 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน, องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก, โรงเรียนชุมชน, PILNS Model

* Received 29 January 2026; Revised 23 February 2026; Accepted 26 April 2026

Abstract

The purposes of research and development were to; study the problems in the administration of community schools in Bang Khan Taek Subdistrict Administrative Organization, Samut Songkhram Province, design and establish a community school management model, compare opinions regarding school administration before and after implementing the community school administration model, and study the result of community school management model in terms of efficiency, effectiveness, and value. The informants consisted of administrator and teachers from Wat Sri Suwan Khongkharam (Rat Songkhro) School by purposive sampling, totaling 12 persons. The research tools included a questionnaire on management problems, a pre- and post-plan evaluation form, an evaluation form for the effectiveness, efficiency, and value of using the model. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test for dependent samples, and content analysis. The study found that the overall problem of school administration in community schools under the Bang Khan Taek Subdistrict Administrative Organization, Samut Songkhram Province was high level. The constructed community school management model consists of five steps: Personnel development, Information management, Learning management, Network participation, and Community knowledge sharing, namely “PILNS Model”, opinions regarding school administration after the experiment showed a statistically significant improvement at the .01 level compared to before the experiment. Furthermore, the effectiveness, efficiency, and value of the model were rated at the highest levels.

Keywords: Community School Administration Model, Bang Khan Taek Subdistrict Administrative Organization, Community School, PILNS Model

บทนำ

สถานศึกษาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่มาจากพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน ซึ่งการจัดศึกษารูปแบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตัวเองย่อมเป็นการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้กับท้องถิ่น เพราะระบบการศึกษาท้องถิ่นจะช่วยลดความแออัดของการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนไม่ต้องเดินทางเข้าไปเรียนในเมือง และช่วยให้ผู้ที่ด้อยโอกาสได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นตนเอง เพื่อเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพันในท้องถิ่นของตน เพราะสามารถใช้พื้นที่ในชุมชนเป็นทุนทรัพย์ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การจัดการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงครามในปัจจุบันมีโรงเรียนอยู่ภายใต้การดูแลจำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนวัดธรรมสถิตีวราราม (ธรรมวิถีสამัคคีราษฎร์อุทิศ) โรงเรียนวัดศรีสุวรรณคงคาราม (ราษฎร์สงเคราะห์) และโรงเรียนวัดบางขันแตก ถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วน

หนึ่งของการบริการสาธารณะโดยให้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความคล่องตัวและมีอิสระในการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้โรงเรียนชุมชนมาทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนาของท้องถิ่น โดยบูรณาการการศึกษาของนักเรียนเข้ากับความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามาใช้พื้นที่ของโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนความรู้ และพัฒนาทักษะชีวิตร่วมกับบุคลากรครู และนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน (ภัทรววรรณ ปริมิตร, 2566) แต่ยังคงกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงส่งเสริมกำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผลและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก, 2567) โดยเป้าหมายสำคัญคือ การขับเคลื่อนคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่ปัจจุบันการดำเนินงานยังพบจุดอ่อน ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการขาดรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารโรงเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงครามจากผู้สอนภายในโรงเรียน สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารที่ยังเกิดปัญหาและเป็นอุปสรรค คือ การขาดภาคีเครือข่าย ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมถึงการขาดการวางแผนที่ดี การติดตามผล และการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก, 2567)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อให้การบริหารโรงเรียนนำไปสู่การร่วมมือจากทุกภาคส่วน ให้เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้และทุกคนในชุมชนสามารถร่วมกันพัฒนาการบริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมตรงตามบริบทของสังคมของโรงเรียนชุมชน ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ก่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพเกิดประโยชน์และมีความยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนวัดศรีสุวรรณคงคาราม (ราษฎร์สงเคราะห์) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน

ครู จำนวน 11 รวมเป็น 12 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม รวมจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก ซึ่งเป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, R., 1961) มีค่าความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$

2. รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมในการศึกษา เรียกว่า “รูปแบบ PILNS Model”

3. แบบประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก โดยใช้แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการนำไปใช้ มีค่าความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$

4. แผนปฏิบัติการทดลองใช้เป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก ตามรูปแบบ “PILNS Model”

5. แบบประเมินผลก่อนและหลังการทดลองใช้การใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก เพื่อเปรียบเทียบการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test (t-Dependent)

6. แบบประเมินด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม มีค่าความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ $IOC \geq 0.50$

7. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. ผู้วิจัยประสานงานกับสถานศึกษาเก็บข้อมูลและทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

3. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนวัดศรีสุวรรณคณาการาม (ราษฎร์สงเคราะห์) ในรูปแบบ Google form

4. ผู้วิจัยประชุมชี้แจงผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มทดลอง เพื่อสร้างความเข้าใจในการปรับใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

5. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ตามแผนปฏิบัติการโดยใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน โดยดำเนินการประเมินก่อนและหลังการทดลอง

6. ผู้บริหารและครู ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนวัดศรีสุวรรณคณาการาม (ราษฎร์สงเคราะห์) ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัด

สมุทรสงคราม ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ตามเกณฑ์การพิจารณา ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้ค่าเฉลี่ยมาเทียบเคียงกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล/คุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล/คุณค่า อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล/คุณค่า อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล/คุณค่า อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีสภาพปัญหา/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล/คุณค่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ความถี่ ร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ
3. การวิเคราะห์เนื้อหา
4. การเปรียบเทียบการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก ระหว่างก่อน และหลังการทดลอง ใช้การทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระ (t-dependent)
5. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

(n=12)

สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชน	μ	σ	ระดับปัญหา	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาบุคลากร	2.32	0.34	น้อย	2
2. ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ	2.26	0.35	น้อย	3
3. ด้านการจัดการเรียนรู้	2.54	0.42	ปานกลาง	1
4. ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย	2.06	0.25	น้อย	4
5. ด้านการแบ่งปันความรู้ของชุมชน	2.00	0.24	น้อย	5
รวม	2.24	0.16	น้อย	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.24$, $\sigma = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.54$, $\sigma = 0.42$) ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.32$, $\sigma = 0.34$) ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.26$, $\sigma = 0.35$) ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.06$, $\sigma = 0.25$) และด้านการแบ่งปันความรู้ของชุมชน โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับน้อย ($\mu = 2.00$, $\sigma = 0.24$) ตามลำดับ

2. ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวคิดจากทฤษฎีรวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนชุมชน โดยศึกษาแนวคิดองค์การแห่งการเรียนรู้ของ ปีเตอร์ เซงเก้ (Peter M. Senge, 1990) แนวคิดการบริหารโรงเรียนชุมชนที่ยึดหยุ่นด้วยโรงเรียน 3 รูปแบบ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2567) ทฤษฎีโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ School as Learning Community (SLC) ของซาโต มานาบุ (Manabu, S., 2016) และงานวิจัยของ ภัทราวรรณ ปริมิตร (2566) และระวีวรรณ พรหมวรรณ และชุติมา มุสิกานนท์ (2566) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรูปแบบในการวิจัยให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกำหนดชื่อ “ PILNS MODEL ” ประกอบด้วย 1) การพัฒนาบุคลากร (Personnel development -P) 2) การจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information management -I) 3) การจัดการเรียนรู้ (Learning -L) 4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Network -N) และ 5) การแบ่งปันความรู้ของชุมชน (Sharing -S)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนระหว่างก่อนและหลังการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น

		(n=12)				
		N	μ	σ	t	Sig.(2-tailed)
Pair 1	pretest	12	2.08	0.15	-36.206	0.000
	posttest	12	4.48	0.15		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล บางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างก่อน และหลังการทดลอง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม

(n=12)				
ผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน	μ	σ	ระดับปัญหา	อันดับ
1. ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ	4.58	0.51	มากที่สุด	3
2. ด้านประสิทธิผลของรูปแบบ	4.73	0.25	มากที่สุด	2
3. ด้านคุณค่าของรูปแบบ	4.78	0.22	มากที่สุด	1
รวม	4.68	0.14	มากที่สุด	อันดับ

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่าของรูปแบบ ผลปรากฏโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.14$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณค่าของรูปแบบ โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78$, $\sigma = 0.22$) ด้านประสิทธิผลของ

รูปแบบ โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.25$) และด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยรวมมีสภาพปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.51$) ตามลำดับ

5. แนวทางการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม จากข้อเสนอแนะของกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนชุมชนในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ที่มีต่อรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน สามารถสรุปเป็นแนวทางสำคัญได้ดังนี้ 1) การทดสอบใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนควรมีการวางแผนปฏิบัติการและกำหนดช่วงระยะเวลาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัตินโยบายและแผนการจัดการของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ควรทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดข้อปฏิบัติและแนวทางการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม อย่างชัดเจน โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาในเวลาปกติ ทั้งนี้ควรมีการจัดสรรภาระงานใหม่ให้สอดคล้องกับหน้าที่เดิมของบุคลากร และไม่เพิ่มภาระงานจนกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน 3) ควรถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ให้แก่บุคลากรครูก่อนการเริ่มดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และ 4) ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างวิถีปฏิบัติราชการตามรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ให้พัฒนาเป็นวัฒนธรรมองค์กร โดยมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งในรูปแบบเอกสาร และข้อมูลสารสนเทศในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ผู้บริหารหรือบุคลากรรายใหม่สามารถศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และด้านการแบ่งปันความรู้ของชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม มีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) โดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มีการตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก เข้ามาร่วมตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจอาหารกลางวัน การตรวจรับงานจ้าง เป็นต้น สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาครู โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางชันแตก ให้ครูได้ไปอบรมพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เทียบเท่ากับโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มาร่วมจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อีกทั้งยังมีภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมจัดการศึกษา มีปราชญ์ชุมชนเข้ามาถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการบริหารโรงเรียนชุมชนของดิเรก แสสนธิ์ (2563) ได้กล่าวถึงว่าการบริหารโรงเรียนชุมชนว่าเป็นกิจกรรมที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ กฎเกณฑ์มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์การโดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษย์ชัย แก่นท้าว (2560) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ยังมีปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านนักเรียน มีปัญหาการประสานงานกับชุมชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา และยังสอดคล้องกับศนิชา ภาวโน (2562) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม และวิเคราะห์สังเคราะห์เชิงระบบในการแสวงหาทางเลือกใหม่ จำเป็นต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนร่วมกัน การรับฟังซึ่งกันและกัน และสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน และการสร้างความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. ผลการออกแบบและสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน ผู้วิจัยได้นำหลักการและแนวคิดจากทฤษฎีขององค์การแห่งการเรียนรู้ของ ปีเตอร์ เซงเก้ (Peter M. Senge, 1990) แนวคิดการบริหารโรงเรียนชุมชนที่ยึดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ ของกระทรวงศึกษาธิการ (2567) ทฤษฎีโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ School as Learning Community (SLC) ของซาโต มานาบุ (Manabu, S., 2016) และงานวิจัยของ ภัทราวรรณ ปริมิตร (2566) และระวีวรรณ พรหมวรรณ และ ชุตินา มุสิกานนท์ (2566) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบความคิดเชิงทฤษฎีให้เหมาะกับบริบทของโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การพัฒนาบุคลากร (Personnel development) 2) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information management) 3) การจัดการเรียนรู้ (Learning) 4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Network) และ 5) การแบ่งปันความรู้ของชุมชน (Sharing) ทั้งนี้เนื่องจากการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ต่อยอดองค์ความรู้ สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ และขยายผลเป็นแนวปฏิบัติที่ดีภายใต้การบริหารจัดการของโรงเรียนชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับศนิชา ภาวโน (2562) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จำนวน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน การรับฟังและสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เรียน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและครู และการเผยแพร่องค์ความรู้ของโรงเรียนสู่ชุมชนและยังสอดคล้องกับ ลภัสดา นราพงษ์ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีความสอดคล้องกัน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ จัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกันและสอดคล้องกับชนาภา อิ่มเงิน (2564) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองห้า ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและควบคู่กับการให้การศึกษาแบบบูรณาการ โดยคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน 2) ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ควรจัดให้มีการสำรวจความต้องการของบุคลากร ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำความต้องการมากำหนดในการวางแผนจำนวนบุคลากรให้สอดคล้องกับจำนวนเด็กเล็กและปริมาณงาน ควบคู่กับการอบรมพัฒนาบุคลากร 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ควรพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาศูนย์และเสนอต่อผู้บริหารเพื่อกำหนดภาระงานและงบประมาณที่จะใช้ให้ชัดเจนและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเพื่อจะได้ร่วมกันวางแผนทั้งในด้านการพัฒนาและการใช้จ่ายงบประมาณ และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป แนวทางในการพัฒนา คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้ง ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารศูนย์ ฯ ส่วนการศึกษาฯ

ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็ก ควรได้ร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาศูนย์ฯ และ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของตามหลักการ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผล

3. ผลการเปรียบเทียบผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล บางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างก่อน และหลังการทดลอง ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครู ในโรงเรียนทุกคนได้รับการชี้แจงจากผู้วิจัยเกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่นำมาทดลองวิจัยอย่างชัดเจน สามารถให้ความร่วมมือเพื่อปฏิบัติการทดลองรูปแบบที่นำมาใช้ในครั้งนี้ได้อย่างเข้าใจ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับรูปแบบการบริหารให้เป็นไปตามรูปแบบการทดลองและบุคลากรครูสามารถร่วมกันปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติราชการตามที่ผู้บริหารและผู้วิจัยขอความร่วมมือ เป็นไปตามแนวคิดการบริหารของลูเธอร์ และเออร์วิค (Luther and Urwick, 1937) ที่กล่าวว่าการบริหารเป็นกระบวนการการบริหารและการจัดการของผู้บริหาร ในการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดหรือวางแผนไว้ โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ หรือแนวทางการปฏิบัติขององค์การ เพื่อให้การกำหนดแผนงานหรือวิธีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดผลสำเร็จ สอดคล้องกับสิริกร เกตุประเสริฐวงศ์ (2567) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษายุคดิจิทัล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลสูงกว่าก่อนทำการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และยังสอดคล้องกับสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ ภัทรวรรณ ปริมิตร (2566) ที่ทำการศึกษารื่อง การบริหารโดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุทัศน์ไทย ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุทัศน์ไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล บางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านคุณค่า ปรากฏผลอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบที่นำมาทดลองเป็นกระบวนการขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบมีการชี้แจงวัตถุประสงค์กับกลุ่มตัวอย่างไว้อย่างชัดเจน แนวทางการบริหารโรงเรียนมีความครอบคลุมในทุกมิติของการปฏิบัติราชการภายในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ, งานบริหารงบประมาณ, งานบริหารบุคลากร (บุคคล), และงานบริหารทั่วไป ทำให้กลุ่มตัวอย่างจึงให้ความคิดเห็นว่ารูปแบบที่นำมาทดลองนี้มีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเกื้อกุล (2563) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลพบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับภัฏฐระวี (Bhattarai, 2022) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชุมชนในเนปาล ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีความพึงพอใจกับนโยบายการกระจายอำนาจ การวางแผน การระดมทรัพยากร การระดมชุมชนและการปรับปรุงความโปร่งใส โดยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนชุมชนสามารถเสริมสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนชุมชน

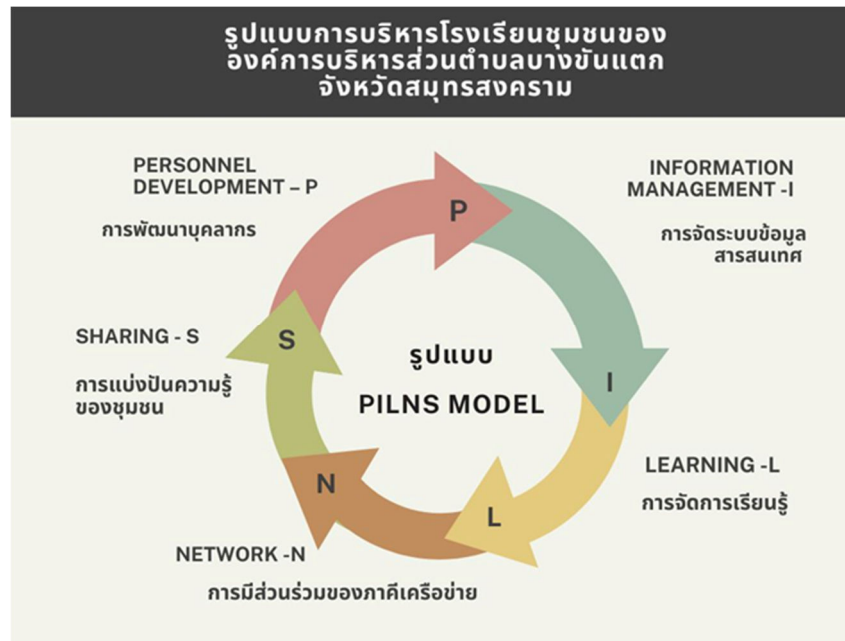
ด้านประสิทธิผล พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบที่นำมาทดลองใช้กับการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงครามนั้น เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานภายในสถานศึกษามีความรู้สึกถึงความยั่งยืนในการปฏิบัติราชการร่วมกับผู้บริหารหากมีการเปลี่ยนแปลง มีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายนอก และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ผู้เรียนและครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาภาคีเครือข่ายมาสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสม ผู้เรียนมีความมั่นใจ ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถพัฒนาบุตรหลานของตนเองให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพได้ สอดคล้องกับประวีวรรณ พรหมวรรณ และ ชูติมา มุสิกานนท์ (2566) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ชุมชนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณค่า พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบที่นำมาทดลองใช้กับการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงครามนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาโดยใช้ระบบสารสนเทศเข้ามาจัดการข้อมูลการบริหารโรงเรียนให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับทรงวุฒิ วิเปลี่ยน (2566) ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC) ผลการศึกษา พบว่า การบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้สามารถสร้างคุณค่าให้กับโรงเรียนด้วยความเป็นห้องเรียนสาธารณะ ทุกคนสามารถร่วมกันออกแบบห้องเรียนและการจัดการเรียนการสอนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้ และมีการเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนภายใต้เครือข่ายความร่วมมือของทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารกับชุมชน ผู้บริหารกับครู ระหว่างครูด้วยกันครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน โรงเรียนกับผู้ปกครอง และชุมชนกับโรงเรียน โดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

5. แนวทางการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม จากข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชน สะท้อนให้เห็นว่า การนำรูปแบบการบริหารไปใช้ควรมีการวางแผนปฏิบัติการและกำหนดระยะเวลาดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนของสถานศึกษา ควบคู่กับการทำงานร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้บริหารในการกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ไม่กระทบต่อภารกิจปกติและการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรมีการถ่ายทอดแนวทางปฏิบัติให้แก่ครูก่อนดำเนินการ และส่งเสริมให้เกิดการจัดเก็บองค์ความรู้และข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาแนวทางดังกล่าวให้เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับแนวคิดของ (ชนาภา อิ่มเงิน, 2564) ที่เน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน โดยการนำรูปแบบการบริหารไปใช้ควรมีการวางแผนปฏิบัติการและกำหนดระยะเวลาดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนของสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และการพัฒนาแนวทางการบริหารให้เป็นระบบและยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ได้องค์ความรู้ใหม่ดังแผนภูมิที่ 1

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นรูปแบบ PILNS Model ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) การพัฒนาบุคลากร (Personnel Development) คือ การพัฒนาครูและผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับการจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาความรู้ ทักษะ และ การใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา 2) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ (Information Management) คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ และการบริหารจัดการโรงเรียน โดยเน้นการจัดเก็บและใช้ข้อมูลนักเรียนและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาทักษะการใช้ระบบของบุคลากร 3) การจัดการเรียนรู้ (Learning) คือ การจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับบริบทชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและพัฒนาทักษะชีวิตและการคิดของผู้เรียน 4) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (Network) คือ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ช่วยเสริมพลังการพัฒนาโรงเรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม และ 5) การแบ่งปันความรู้ของชุมชน (Sharing) ซึ่งทั้ง 5 คือ การนำองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ความผูกพันกับชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการพัฒนาชุมชนขั้นตอนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ ซึ่งการนำองค์ความรู้ใหม่เหล่านี้ไปใช้ในสถานศึกษาจะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนในด้านต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน โดยการนำแนวทางต่าง ๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึงสภาพปัญหาของการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชนที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน โดยตั้งชื่อรูปแบบว่า “PILNS Model” ผลประเมินความตรงเชิงเนื้อหา พบว่า ค่าความสอดคล้องอยู่ระดับ 1.00 สามารถนำไปทดลองตามแผนปฏิบัติการได้ ผลการทดลอง พบว่า หลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการใช้รูปแบบด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และ

ด้านคุณค่า อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับข้อเสนอแนะได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 1) จากผลการสำรวจสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ในด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ มีปัญหาสูงกว่าด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหาร และครูจึงควรแสวงหาความร่วมมือจากปราชญ์ชุมชนเข้ามาร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้และนำมาจัดทำเป็นชุดระบบข้อมูลสารสนเทศในหลักสูตรสถานศึกษา และใช้ข้อมูลจากการประเมินผลนักเรียนมาจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละบุคคล 2) รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน สามารถใช้งานได้จริง จึงควรนำไปขยายผลการทดลองรูปแบบการบริหารโรงเรียนต่อไปในการศึกษาถัดไป และมีการประเมินเพื่อปรับปรุงรายละเอียดในทุกปีการศึกษา และ 3) รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงควรมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับรูปแบบที่นำมาใช้สามารถส่งเสริมให้เกิดความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ให้กับคนในองค์กร และการส่งเสริมการปฏิบัติราชการร่วมกับชุมชน และภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต ควรพัฒนารูปแบบเชิงนวัตกรรมเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง เป็น R3 และ D3 เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมสามารถสรุปเป็นหลักการได้ ศึกษารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับโรงเรียนชุมชน รวมถึงการเปรียบเทียบผลการใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนชุมชน ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อหาจุดเด่นและสร้างอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่มีบริบทต่างกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). *แนวทางการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นด้วย 1 โรงเรียน 3 รูปแบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กุลชนกนันท์ ธนโชติกิจเกื้อกุล. (2563). รูปแบบการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพยุคดิจิทัลในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 11(1), 103-115.
- ชนาภา อิ่มเงิน. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ใน *(การค้นคว้าอิสระ)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุมพล เสมานันท์. (2552). รูปแบบการวิจัยและการพัฒนา. *วารสารวิทยาศาสตร์*, 10(1), 97-104.
- ดิเรก แสสนธิ์. (2563). การบริหารสถานศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิด-19 (COVID-19). *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 16(2), 450-462.
- ดิษฐ์ชัย แก่นท้าว. (2560). การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการบริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 55-63.
- ทรงวุฒิ วิเปี่ยน. (2566). แนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC). *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(6), 301-316.
- ภัทรวรรณ ปริมิตร. (2566). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุดลันไทย. ใน *การศึกษาค้นคว้าปริญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.

- ระวีวรรณ พรหมวรรณ และชุติมา มุสิกานนท์. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(6), 164–172.
- ลภัสดา นราพงษ์. (2560). แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ. ใน *(วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศนิชา ภาวโน. (2562). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. ใน *(วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริกร เกตุประเสริฐวงศ์. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดการจัดการฐานข้อมูลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 13(1), 111-123.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบางขันแตก. (2567). *ข้อมูลโรงเรียน*. เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2568 จาก <https://www.bangkhunteak.go.th/index.php>
- Bhattarai. (2022). Community School Management Related Educational Policy Provisions in Nepal: Perception from Implementers. *Education Journal*, 11(1), 26.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Luther and Urwick. (1937). Paper on the Science of Administration. *Institute of Public Administration*.
- Manabu, S. (2016). *School reform: The concept of “learning community” and the application of theory into practice*. Pico.
- Peter M. Senge. (1990). *The Fifth Discipline*. Doubleday.